

شاید دوران ابتدایی و مدرسه را بتوان یکی از مهم‌ترین دوره‌هایی دانست که شخصیت کودک را شکل می‌دهد. تا پیش از این، کودک زمان زیادی را به بازی و سرگرمی می‌پردازد و کمتر تحت‌آموزش جدی قرار می‌گیرد اما حضورش در میان جمعی از هم‌سن و سالانش که برای هدفی خاص دور هم جمع شده‌اند، فرصت مناسبی را در اختیار او قرار می‌دهد تا استعدادهایش شکوفا شود و مسیر تازه‌ای پیش‌رویش قرار گیرد. به همین منظور، مدرسه نقش مهمی در آینده کودک ایفا می‌کند. مدرسه ادب‌محور و استعدادپرور در دانشگاه آزاد اسلامی محل مناسبی برای تحقق این اهداف است. به این بهانه با حمیدرضا خالدي، سرپرست دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال به گفت‌وگو پرداختیم.

➤ در خصوص راه‌اندازی نخستین مدرسه ادب‌محور و استعدادپرور در دانشگاه آزاد اسلامی توضیح دهید.

در راستای اهداف سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران درخصوص همکاری میان موسسات علمی-آموزشی و پژوهشی و ارتقای کمی و کیفی و اجرای هدف‌های مشترک آموزشی؛ دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال و سازمان سما اقدام به راه‌اندازی نخستین مدرسه ادب‌محور و استعدادپرور با طراحی و اجرای خاص کردند. هرچند قبولی در کنکور یکی از اهداف کادر آموزشی مدارس سماست ولی آنچه از ورود دانش‌آموزان به دانشگاه بیشتر اهمیت دارد این است که دانش‌آموزان بتوانند در طول سال‌های تحصیل خود با مهارت‌های زندگی آشنا شوند و در کنار معدل خوب توانایی حل مساله و روش زندگی درست را بیاموزند. بدون شک دانش‌آموزانی که از مدارس سما وارد دانشگاه می‌شوند افرادی هستند که در کنار درس به ابعاد دیگر زندگی خود نیز توجه می‌کنند و می‌توانند افرادی مفید و کارآمد برای جامعه باشند. همچنین ما دانشگاهیان بر این جمله ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی اعتقاد و باور داریم که: «دانشگاه آزاد اسلامی از دوران کودکی تا مقطع دکتری همراه پژوهشگران است. این شعار همیشگی این دانشگاه است که در راستای آن گام برمی‌دارد.» با این رویکرد و دیدگاه دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال با توافق سازمان سما دبستان‌های دخترانه و پسرانه‌ان‌شاء(سما در تهران) را با پشتیبانی موسسه فرهنگی انشاء راه‌اندازی کرد. این دبستان‌ها فعالیت مقدماتی خود را از مهرماه ۱۳۹۷ در مقاطع پیش‌دبستانی (بازی‌محور)، اول و دوم دبستان آغاز کردند.

➤ دبستان سما بر چه مبانی‌ای استوار است؟

دبستان‌های دخترانه و پسرانه انشاء دارای مبانی آموزشی، تربیتی و رفتاری خاصی است ازجمله اینکه: شخصیت دانش‌آموز شامل سه حوزه «ادراکی»، «تحریکی» و «حرکتی» است، اراده کودک تا ۴ سالگی به‌طور کامل شکل نمی‌گیرد، از ۷ تا ۱۴ سالگی، رفتارها، شیوه اندیشیدن و پایه‌های شخصیتی شکل می‌گیرد، انسان تا ۱۴ سالگی نیاز فراوان به تحرک و محیط شاداب دارد.

➤ تعلیم و تربیت در مدرسه ادب‌محور و استعدادپرور از چه اصولی پیروی می‌کند؟
جامعیت برنامه درسی و توجه به تمام ابعاد وجودی انسان (توجه به علم، اخلاق، بدن، اراده و عمل)، نیازهای واقعی زندگی در تعیین اهداف آموزشی و پرورشی، تاکید بر آداب و پرورش تفکر به جای اطلاعات خام و کم‌فایده، حافظه‌پروری به جای حافظه‌محوری، شخصیت‌شناسی و استعدادسنجی و تناسب برنامه‌های آموزشی و پرورشی با استعداد و شخصیت هر کودک، استفاده از محیط و روش‌های بانشاط و عدم تحمیل آموزش به کودک، مشارکت فعال دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری، همراهی و هماهنگی خانواده با مدرسه، استفاده از ظرفیت تربیت بدن برای تربیت روان و روح، متناسب کردن انتظارات از کودک با توانایی‌های بالقوه و بالفعل او و درنهایت رعایت شأن و حفظ و ارتقای منزلت دانش‌آموز از اصول تعلیم و تربیت در نخستین مدرسه ادب‌محور و استعدادپرور انشاء است.

➤ از روش‌های تعلیم و تربیت دبستان بگویید.

همه دانش‌آموزان هر روز «زنگ ورزش» دارند. ساعت «آداب» به برنامه درسی اضافه شده است. ساعت «تفکر» برای تمرین تفکر صحیح و سازمان‌یافته و رشد توانمندی‌های تحلیلی ذهنی و افزایش توان حل مساله به برنامه درسی اضافه شده است. ساعت «حل مساله» برای رشد توانمندی‌های کاربردی ذهن و قدرت حل مسائل زندگی به برنامه درسی اضافه شده است. کتاب علوم با عنوان «آشنایی با خلقت الهی» تدریس می‌شود. مربی و دانش‌آموزان تعیین می‌کنند که چه زمانی به استراحت نیاز دارند و مدرسه زنگ تفریح عمومی ندارد. زمان بندی برنامه درسی سیال است یعنی معلم با توجه به شرایط، مشخص می‌کند هر ساعت به چه درسی اختصاص یابد. تکلیف منزل شامل انجام آداب و تمرین برای پرورش خلاقیت و حل مساله نیز می‌شود. برنامه غذایی روزانه بیشتر بر طب سنتی و توجه به اقلیم، مزاج و جنسیت دانش‌آموزان تنظیم می‌شود. شیوه ارزشیابی به‌جای سنجش اطلاعات حفظ شده در ذهن

۵ گفت‌وگو

دانشگاه

در حاشیه راه‌اندازی نخستین مدرسه ادب‌محور و استعدادپرور در دانشگاه آزاد اسلامی مطرح شد

دانشگاه از کودکی تا دکتری باشماست

در طول زندگی کاربرد خاصی برای فرد نداشته باشد اما چون مطالب مهمی هستند همه باید نسبت به آنها اطلاع داشته باشند.

● رویکرد پیشرفته تربیتی که مهارت‌محور است و هدفش کارآمد کردن متربیان در حوزه‌های موردنیاز و علاقه فرد و جامعه است. در نظام سنتی همه باید دانشمند شوند. همه باید مانند آجرهای خارج شده از کارخانه آجرسازی یک شکل و اندازه باشند، همه باید همچون باهوش‌ترین بچه کلاس باشند و بشوند. مدرسه مانند کارخانه‌ای است که چند خط تولید

دارد؛ خط تولید ریاضی، تجربی، انسانی و فنی. خط تولید ریاضی، فنی باید مهندس تحویل دهد، خط تولید تجربی خروجی اش باید پزشک باشد و خط تولیدهای دیگر محصولات دیگر، هر کس چنین نشد بالاخره هر کارخانه‌ای ضایعات هم دارد. درحالی‌که در نظامات پیشرفته به این سوال پاسخ داده

می‌شود که این فرد برای چه کاری و با چه توانمندی ساخته شده است.

➤ از ویژگی‌های منحصر به فرد مدل تربیتی ادب‌محور و استعدادپرور دبستان انشاء بر ایمان بگویید.

در ابتدای ثبت‌نام، متربیان مورد آزمون‌های استعدادیابی قرار گرفته تا در یک بررسی دقیق توانمندی‌های فرد مورد شناسایی قرار گیرد و پس از موفقیت در این بخش پرونده تربیتی فرد که شامل تعیین نقاط قوت و ضعف فرد است، تشکیل می‌شود. پرونده تربیتی شامل حیطه‌های ادراکی، تحریکی و حرکتی است. هر بخش تحت تربیت خاص خود در برنامه قرار می‌گیرد و فرآیند تربیت در این حیطه‌ها بر اساس آزمون‌های رشد شخصیت رصد می‌شود. به لحاظ اهمیت ورزش و فعالیت بدنی در برنامه تربیتی زنگ ورزش به صورت روزانه برای همه کلاس‌ها تعریف شده است. متربیان در این زمان تحت برنامه مدون و علمی آمادگی جسمانی زیر نظر مربی حرفه‌ای قرار می‌گیرند. شیوه‌های آموزش به گونه‌ای طراحی شده است تا آموخته‌ها و مفاهیم دریافتی به عمل و مهارت تبدیل شوند نه صرفاً اطلاعات علمی در ذهن دانش‌آموز. دبستان انشاء محلی است برای نهادینه کردن آداب و قواعد سبک زندگی در حوزه‌های فردی و اجتماعی. سبک زندگی در عنوانی به نام آداب در حوزه‌های فردی و اجتماعی به متربیان انتقال و نهادینه می‌شود. زنگ آداب برای همه کلاس‌ها اما با سرفصل‌های مختلف طراحی شده است. برنامه غذایی کارشناسی شده بر اساس طب سنتی و اسلامی در دو وعده صبحانه و ناهار به همراه میان‌وعده در این مجموعه صورت می‌پذیرد. در دبستان انشاء آزمون‌های همه‌جانبه شخصیت به‌جای امتحانات کتبی حافظه‌محور جایگزین می‌شود.

➤ دبستان‌های انشاء چه اهداف و محتوای آموزشی و تربیتی را اجرا می‌کنند؟
به‌طور کلی تعلیم و تربیت سه حوزه اصلی دارد که دبستان انشاء برای هر کدام برنامه‌ریزی جداگانه‌ای دارد.

حوزه ادراکی: با هدف رشد و تعالی قوه ادراک و ذهن کودکان.

بخوانیم و بنویسیم: فعال سازی و تقویت حافظه سمعی و بصری کودکان، خواندن شامل روخوانی، روانخوانی و زیباخوانی. نوشتن شامل صحیح‌نویسی، زیبانویسی و ادبی‌نویسی.

حساب: فعال سازی و تقویت توانمندی‌های تحلیلی ذهن از طریق تعلیم و تمرین حساب (به‌منظور توانمندسازی کودکان جهت خرید ساده برای منزل)

کار دستي: فعال سازی توانمندی‌های کاربردی ذهن در ایجاد خلاقیت و نوآوری، تمرین دست‌ورزی و استفاده از اعضا و اندام‌های ظریف و دقیق

حل مساله: فعال سازی توانمندی‌های کاربردی ذهن در مواجهه با معضلات و مشکلات زندگی و تمرین پیدا کردن راهکارهای اجرایی به شیوه‌ای نوین
آشنایی با خلقت الهی: رویکرد توحیدی به آموزش طبیعت و علوم تجربی
تفکر (منطق برای کودکان): آموزش شیوه‌های درست اندیشیدن متناسب با سن کودک مبتنی بر علم منطق (روش‌شناسی اندیشه و فکر صحیح)

حوزه تحریکی و شخصیتی: با هدف تقویت اراده و مدیریت خود و همچنین تمرین و تثبیت آداب شخصی تا این آداب در کودکان به یک رفتار و مهارت باثبات تبدیل شود. آداب: تصحیح و استاندارد سازی شیوه‌های رفتاری کودکان در موضوعات: خوردن و آشامیدن، خواب و استراحت، نظافت، پوشش و آراستگی با شیوه‌های شاد و فعال از طریق شعر، شعار، نمایش، قصه‌خوانی و سرود.

حوزه جسمی حرکتی و ورزش: که بایک برنامه مدون و حساب‌شده تغذیه و ورزش، زیر نظر مربیان مجرب پیگیری می‌شود تا سلامت و روحیه ورزشکاری و استحکام شخصیتی در کودکان شکل بگیرد.

ورزش: توانمندسازی قوای جسمی و حرکتی در محورهای سرعت، قدرت و دقت با استفاده از تمرینات آمادگی جسمانی به‌صورت «روزانه»

الگوی تغذیه: الگوی تغذیه صبحانه، میان‌وعده و ناهار بر اساس طب سنتی.

➤ وسخن‌پایانی

انجام طرح‌های آموزشی، پژوهشی و فوق برنامه در این مدارس باعث می‌شود دانش‌آموزان از لحاظ دانشی و بینشی از هم‌سن و سال‌های خود چند قدم جلوتر باشند و مایه مباحثات جامعه دانشگاهی خواهد بود که در خدمت فرزندان استادان، کارکنان و دانشجویان این مرز و بوم باشیم. از آنجا که ظرفیت پذیرش در مدارس سما محدود است، دانش‌آموزانی موفق به ثبت‌نام در این مدارس می‌شوند که از سطح علمی بالاتری نسبت به سایر متقاضیان برخوردار هستند و مسئولان دبستان سما انشاء (اندیشه‌های ناب شیعی ایران اسلامی) با پشتوانه ۱۵ سال فعالیت علمی و پژوهشی استادان و مشاوران خود در فرآیند طراحی و اجرای برنامه‌های تربیتی کودک و نوجوان، اکنون بر اساس نقشه جامع انسان‌شناختی و توجه به حوزه‌های کلیدی شخصیت انسان در هفت سال اول رشد در دبستان‌های پسرانه و دخترانه در خدمت خانواده بزرگ دانشگاه آزاد اسلامی هستند. عزیزان می‌توانید برای کسب اطلاعات بیشتر به وبسایت www.ensha-edu.ir مراجعه و اقدام به ثبت‌نام کنید.

با موضوع اهمیت و جایگاه حضور جوانان در مسجد تراز اسلامی، بررسی دقیق وضعیت ایمنی مسجد با دعوت از کارشناسان مطلع آتش‌نشانی و تجهیز مسجد به امکانات مربوطه، استفاده از ظرفیت ادارات بهداشت مناطق برای بازدید از مسجد و اهتمام در امر رفاه اشکالات و ایرادات احتمالی، برگزاری مسابقه کتابخوانی و معرفی منبع با موضوعات مرتبط، برپایی نمایشگاه اعم از نمایشگاه کتاب و محصولات و دستاوردهای فرهنگی، متناسب با گروه‌های سنی جهت استفاده خانواده‌آسائید و کارکنان، هماهنگی با مشاور حقوقی امین برای حضور در مسجد و ارائه خدمات مشاوره‌ای رایگان به نمازگزاران، دعوت از کارشناسان آتش‌نشانی برای آموزش نکات ایمنی به نمازگزاران، دعوت از کارشناسان انتظامی برای ارائه توصیه‌های امنیتی و اقدامات پیشگیرانه خانواده‌ها در زمینه آسیب‌های اجتماعی و موارد مرتبط و اقدام به پخش اذان از طریق بلندگوی مسجد در فضای دانشگاه اشاره کرد.
کلاترری در پایان تاکید کرد که در معاونان و کارکنان حوزه معاونت فرهنگی و دانشجویی در واحدها خواسته‌ایم نسبت به اجرای دقیق و اثر بخش این آیین‌نامه کوشا باشند.

توسط معاون فرهنگی و دانشجویی صورت گرفت

ابلاغ آیین‌نامه دهه تکریم و تعظیم مساجد و نمازخانه‌های دانشگاه آزاد اسلامی

به‌عنوان نقطه ثقل و کانون جامعه و نظام اسلامی باشد. مسجدی که بتواند نظام اسلامی را به سمت دستیابی به تمدن نوین اسلامی نزدیک کند، مسجدی است که مردم برای رفع همه نیازهای مادی و معنوی اساسی خود به آن مراجعه کرده و از این نقطه کانونی هدایت و رهنمون شوند.»

کلاترری گفت: «ترغیب به مشارکت دانشگاهیان در جهت مشارکت و حضور در برنامه‌های مساجد، ایجاد نشاط معنوی و زمینه‌سازی استقبال شایسته از ماه مبارک رمضان، تنبیین و معرفی کارکردها، ویژگی‌ها و جایگاه والای مساجد در جامعه اسلامی، فرهنگ‌سازی، اصلاح‌نگرش و تقویت مطالبات حقیقی عموم برای حرکت به سوی تحقق آرمان مسجد تراز؛ تلاش برای معرفی و الگوسازی مساجد نمونه در جهت ارتقای سطح کیفی فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی و تجلیل و تقدیر از فعالان خدمتگزار در مسجد ازجمله اهداف ابلاغ این آیین‌نامه است.»

کلاترری یادآوری کرد که ازجمله برنامه‌های ابلاغی برای تکریم و تعظیم مساجد دانشگاه برگزار می‌مراسم سخنرانی با موضوع تبیین بیانیه گام دوم انقلاب، برگزاری مراسم سخنرانی با موضوع مقابله با جنگ نرم، جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان با مسئولان دانشگاه و پاسخگویی به مطالبات ایشان، برگزاری مراسم تقدیر از اساتید و دانشجویان فعال مسجدی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی مرتبط با نماز است که تمام این برنامه‌ها در مسجد انجام می‌گیرد. او یادآور شد که براساس این ابلاغیه دانشگاهیان ضمن حضور در نماز جمعه هماهنگی لازم به عمل می‌آورند

کلاترری، معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی گفت: «از آن زمان که پیامبر گرامی اسلام(ص) در آغاز ورود به مدینه النبی به ساخت مسجد اقدام کرد تا کنون پیوسته مسجد به مثابه مهم‌ترین پایگاه تبلیغ و ترویج شریعت و آیین مقدس اسلام به شمار می‌رود. به همین دلیل در طول تاریخ اسلام مسجد از کارکردهای گسترده‌ای در ابعاد مختلف عبادی، علمی، اجتماعی و فرهنگی برخوردار بوده است تا جایی که بزرگ‌ترین عالمان دینی و اندیشمندان علوم مختلف از درون مساجد ظهور و بروز کرده‌اند.»

کلاترری تاکید کرد: «با چنین رویکردی است که معاونت فرهنگی و دانشجویی این پایگاه ارزشی را در سند راهبردی فرهنگی محور فعالیت‌های فرهنگی قرار داده و بر مسجدمحوری فعالیت‌های فرهنگی و قرآنی تاکید شده است.» وی گفت: «ما به دنبال این هستیم که در دانشگاه آزاد اسلامی کارکرد مسجد را تا تراز انقلاب اسلامی ارتقا دهیم؛ چرا که یکی از مطالبات مقام معظم رهبری از جامعه اسلامی و به‌خصوص مجامع علمی بهره‌گیری از این ظرفیت وسیع و گسترده برای تمدن‌سازی اسلامی است. به‌همین دلیل است که ایشان می‌فرمایند: «مسجد پایگاه خودسازی، انس‌سازی، تعمیر دل و تعمیر دنیا و مقابله با دشمن و زمینه‌سازی برای ایجاد تمدن اسلامی و بصیرت‌افزایی افراد است... منظور از مسجد تراز اسلامی مسجدی است که در همه ابعاد همانند مسجد النبی صدر اسلام باشد و در آن تراز قرار گیرد. به عبارت بهتر مسجدی که در همه ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی